

第17章

= 1 =

तत्किं मन्यसे शारिपुत्र केन कारणेनायं धर्मपर्यायः सर्वबुद्धपरिग्रहो नामोच्यते ।

tat kiṃ manyase Śāriputra kena kāraṇenāyaṃ dharmaparyāyaḥ sarvabuddhapari-graho nāmocyate /

云何に汝は思ふや、舍利子、何が故に此法門を一切諸仏の撰受と名くるや、

‘Now what do you think, O Śāriputra, for what reason is that repetition (treatise) of the Law called the Favour of all Buddhas?’

1 **तत्किं मन्यसे शारिपुत्र** tat kiṃ manyase Śāriputra

シャーリプトラよ、これをどう思うか / 舍利弗、於汝意云何。

तद् tad *pron.* [- n. Ac. (-t 無声音の前)] 其, 此, 是, 彼

किम् kim *pron.* [- n. Ac. (-m+子 -ṃ+子)] [疑問代名詞 who, which, what] 何, 云何; 何者, 誰

मन् √man (4) A. [-yase pres. 2. sg.] 考える, 念, 作念, 想念, 意, 思量

शारिपुत्र Śāriputra *m.* [- V.] 舍利弗, 舍利子

2 **केन कारणेन** kena kāraṇena どういう理由で、/ 何故

किम् kim *pron.* [केन kena I.] 何故, 云何

कारण kāraṇa *n.* [-ena I. ~ によって] 原因, 因, 縁

3 **अयं धर्मपर्यायः सर्वबुद्धपरिग्रहो नामोच्यते** ayam dharmaparyāyaḥ sarva-buddha-pari-graho nāma-ucyate

この法門は 一切の仏たちの撰受 と名づけられるのであろうか。/ 名為一切諸仏所護念經。

इदम् idam *pron.* [अयम् ayam *m.* N. (-m+子 -ṃ+子)] この, 此, 是

धर्मपर्याय dharmaparyāya *m.* [-aḥ N.] 法門

धर्म dharma *m.* [-am Ac.] 法

पर्याय paryāya *m.* 回轉; 反復; 詩節, 門

सर्वबुद्धपरिग्रह sarvabuddhapari-graha *m.* [-aḥ N. (-aḥ+有子 -o+有子)] 一切諸仏所護念, 一切諸仏撰受

सर्व sarva *a.* 一切, 皆, 諸

बुद्ध buddha *m.* [過去受動分詞 < √budh 目覚める] 目覚めた, 覺, 正覺, 仏陀, 仏

परिग्रह pari-graha *m.* 抱擁, 認容, 撰, 撰受

नाम वच् nāma √vac (2) P. [nāma-ucyate Pass. pres. 3. sg.] ~と名づけられる, 名, 説名

= 2 =

ये केचिच्छारिपुत्र कुलपुत्रा वा कुलदुहितरो वास्य धर्मपर्यायस्य नामधेयं श्रोष्यन्ति तेषां च बुद्धानां

भगवतां नामधेयं धारयिष्यन्ति सर्वे ते बुद्धपरिग्रहीता भविष्यन्त्यविनिवर्तनीयाश्च भविष्यन्त्यनुत्तरायां

सम्यक्संबोधौ ।

ye kecic Chāriputra kulaputrā vā kuladuhitaro vāsyā dharmaparyāyasya nāmadheyam śroṣyanti* teṣāṃ ca buddhānāṃ bhagavatāṃ nāmadheyam dhārayiṣyanti* sarve te buddhapari-grhītā bhaviṣyanti* avinivartaniyāś ca bhaviṣyanti* anuttarāyāṃ samyaksambodhau /

舍利子、善家の諸男子或は善家の諸女子は、誰にても此法門の名号を聞き、及び彼等の諸仏世尊の名号を持つ者は、皆諸仏に撰受せられ、及び無上なる正等覺より退轉せざるべし、

Every son or daughter of a family who shall hear the name of that repetition of the Law and retain in their memory the names of those blessed Buddhas, will be favoured by the Buddhas, and will never return again, being once in possession of the transcendent true knowledge.

1 **ये केचिच्छारिपुत्र कुलपुत्रा वा कुलदुहितरो वा** ye ke cic Chāriputra kula-putrā vā kula-duhitaro vā

シャーリプトラよ、およそいかなる良家の男子たちや良家の女子たちであっても、

／舍利弗、若有善男子善女人、

य- क- ya- ka- 誰なりとも、何れなりとも、何なりとも、悉く

यद् yad 関係代名詞 [ye m. pl. N.] 下の te と相関する

कद् kad 疑問代名詞 [ke m. pl. N.] 誰か、何か、何れか

चिद् cid 不変辞 (-d+ś- -c+ch-) 先行の語に「～さえ」の意を添えて強める

कुलपुत्र kulaputra m. [-āḥ pl. N. (-āḥ+有 -ā+有)] 良家の男子, 善男子

कुल kula n. 家, 高貴の家系

पुत्र putra m. 子, 男子

वा vā 不変辞 -か, または

कुलदुहित् kuladuhitr f. [-taraḥ pl. N. (-aḥ+有子 -o+有子)] 良家の女子, 善女人

दुहित् duhitṛ f. 娘, 女, 女人

2 **अस्य धर्मपर्यायस्य नामधेयं श्रोष्यन्ति तेषां च बुद्धानां भगवतां नामधेयं धारयिष्यन्ति**

asya dharma-paryāyasya nāmadheyam śroṣyanti teṣāṃ ca buddhānām bhagavatām nāmadheyam dhārayiṣyanti

この法門の名を聞き、またこれらの仏・世尊たちの名を憶持するであろうならば、

／（聞是諸仏所説名及經名者、）

इदम् idam pron. [अस्य asya m. G.] この, 此, 是

धर्मपर्याय dharmaparyāya m. [-asya G. ~の]

नामधेय nāmadheya n. [-am Ac. (-m+子 -ṃ+子)] 名称, 名, 名号, 名字

श्रु √śru (5) P. A. [śroṣyanti fut. 3. pl.] 聞く, 聞, 聴

तद् tad pron. [तेषाम् teṣām m. pl. G. (-m+子 -ṃ+子)] [定冠詞的な用法]

च ca conj. 及び, また, 又, 亦

बुद्ध buddha m. [-ānām pl. G. (-m+子 -ṃ+子)] 仏, 覺者

भगवत् bhagavat m. [-ām pl. G. (-m+子 -ṃ+子) ~の] 世尊, 有徳, 薄伽梵

धृ √dhr̥ (1) P. A. [dhārayiṣyanti Caus. fut. 3. pl.] 保持する, 受持, 憶持

3 **सर्वे ते बुद्धपरिगृहीता भविष्यन्त्य्** sarve te buddha-parigrhīṭā bhaviṣyanty

かれらはすべて、仏たちにおさめとられる者となり、／是諸善男子善女人、皆為一切諸仏共所護念、

सर्व sarva a. [-e m. pl. N.] 一切, 皆, 諸, 総, 全

तद् tad pron. [ते te m. pl. N.] [yad と相関して] そのもの

बुद्धपरिगृहीत buddhaparigrhīṭa a. [-āḥ m. pl. N. (-āḥ+有 -ā+有)] 仏所撰, 仏所護念

परिगृहीत parigrhīṭa a. [過去受動分詞 < pari-√grah 抱く] 撰め取られた

परि pari ad. 周圍に, ぐるりと

ग्रह √grah v. 取る, 把捉する

भू bhū (1) P. [भवति bhaviṣyanti fut. 3. pl. (-i+母 -y+母)] 起る, なる, 為

4 **अविनिवर्तनीयाश्च भविष्यन्त्यनुत्तरायां सम्यक्संबोधौ**

avinivartaniyāś ca bhaviṣyanty anuttarāyām samyak-saṃbodhau

また無上なる正等覺に対して退転しない者となるであろう。／皆得不退轉於阿耨多羅三藐三菩提。

अविनिवर्तनीय avinivartaniya a. [未来受動分詞 < a-vi-ni-√vṛt 戻らない; -āḥ m. pl. N. (-ḥ+c- -ś+c-)]

不退轉, 無所退轉, 阿鞞跋致, 阿惟越致

अनुत्तर सम्यक्संबोधि anuttara samyaksaṃbodhi f. 無上正等正覺, 阿耨多羅三藐三菩提

अनुत्तर anuttara a. [-āyām f. L. (-m+子 -ṃ+子)] 更に高位のものなき, 無上の, 無上, 阿耨多羅

सम्यक्संबोधि samyaksaṃbodhi f. [-au L. ~において] 正等正覺, 三藐三菩提

= 3 =

तस्मात्तर्हि शारिपुत्र श्रद्धाध्वं पत्तीयथावकल्पयथ मम च तेषां च बुद्धानां भगवताम् ।

tasmāt tarhi Śāriputra śraddadhādhvaṃ pattīyathāvakalpayatha¹ mama ca teṣāṃ ca buddhānāṃ bhagavatām* /

是故に舍利子、汝等今我と彼等諸仏世尊とを信ぜよ、信受せよ、疑ふこと勿れ。

Therefore, then, O Śāriputra, believe, accept, and do not doubt of me and those blessed Buddhas!

- 1 **तस्मात्तर्हि शारिपुत्र** tasmāt tarhi Śāriputra それゆえに、シャーリプトラよ、／是故、舍利弗、
 तस्मात् tasmāt *ad.* [*pron. tad* の *Ab.* (-t 無声音の前)] その故に、是故
 तर्हि tarhi *ad.* 然るときに、そこで

- 2 **श्रद्धाध्वं पत्तीयथावकल्पयथ मम च तेषां च बुद्धानां भगवताम्**

śraddadhādhvaṃ pattīyathā-avakalpayatha mama ca teṣāṃ ca buddhānāṃ bhagavatām

ここで〔そなたたちは〕わたくしとかれら仏・世尊たちとを信ぜよ、信受せよ、信頼せよ。

／汝等皆当信受我語及諸仏所説。

श्रद्धा śrad-√dhā (3) *P. A.* [-dadhādhvam *A. Ipv. 2. pl.* (-m+子 -m+子)] 信ずる，信用する，信，信受

पत्तीय pattīya *v.* [-tha *Ipv. 2. pl.* (-ta の代替)] 信，為信，信受 名詞起源の動詞、= pratīya

अवकल्प् ava-√kḷp (1) *P. A.* [-kalpayatha *Caus. Ipv. 2. pl.*] [*G.* に] 信頼する

cf. माकाङ्क्षयथ mā-ākāṅṣayatha [連声訂正] 疑うなかれ 和訳・英訳はこちらによる

मा mā *ad.* [禁止を表す] ~なかれ，~なからんことを，勿，莫

आकाङ्क्ष ā-√kāṅṣ (1) *P.* [-kāṅṣayatha *Caus. Ipv. 2. pl.*] [*G.* を] 疑う，疑，生疑慮

अहम् aham *pron.* [मम mama *G.*] 我

= 4 =

ये केचिच्छारिपुत्र कुलपुत्रा वा कुलदुहितरो वा तस्य भगवतो ऽमितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे
 चित्तप्रणिधानं करिष्यन्ति कृतवन्तो वा कुर्वन्ति वा सर्वे ते ऽविनिवर्तनीया भविष्यन्त्यनुत्तरायां
 सम्यक्संबोधौ तत्र च बुद्धक्षेत्र उपपत्स्यन्त्युपपन्ना वोपपद्यन्ति वा ।

ye kecic chāriputra kulaputrā vā kuladuhitaro vā tasya bhagavato 'mitāyusa
 tathāgatasya buddhakṣetre cittapraṇidhānaṃ kariṣyanti* kṛtavanto² vā kurvanti* vā
 sarve te 'vinivartanīyā bhaviṣyanti* anuttarāyāṃ samyaksambodhau tatra ca
 buddhakṣetra upapatsyanti* upapannā vopapadyanti* vā /

舍利子、善家の諸男子或は善家の諸女子は、誰にても当に彼世尊無量寿如来の仏国に於て当来心願
 を発し、或は已に発し、或は今発す者は皆無上なる正等覺より退轉せずして、当に彼仏国に生るべ
 く、或は已に生まれ、或は今生まるゝなり、

'Whatever sons or daughters of a family shall make mental prayer for the Buddha country of that blessed
 Amitāyus, the Tathāgata, or are making it now or have made it formerly, all these will never return again,
 being once in possession of the transcendent true knowledge. They will be born in that Buddha country,
 have been born, or are being born now.

- 1 **ये केचिच्छारिपुत्र कुलपुत्रा वा कुलदुहितरो वा** ye ke cic Chāriputra kula-putrā vā kula-duhitaro vā
 シャーリプトラよ、およそいかなる良家の男子たちや良家の女子たちであっても、／舍利弗、若有人、

¹ pratīyatha mākāṅṣayatha pattīyathāvakalpayatha

² kṛtaṃ kṛtavanto

- 2 **तस्य भगवतो ऽमितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे चित्तप्रणिधानं करिष्यन्ति कृतवन्तो वा कुर्वन्ति वा** tasya Bhagavato
'mitāyūṣas Tathāgatasya buddha-kṣetre citta-praṇidhānaṃ kariṣyanti kṛtavanto vā kurvanti vā
かの世尊アミターユス如来の仏国土に対して、誓願の心をおこすであろう者、あるいはすでにおこした者、
あるいは現におこしている者は、／已発願、今発願、当発願、欲生阿弥陀仏国者、
तद् tad pron. [तस्य tasya m. G.] [定冠詞的な用法]
भगवत् Bhagavat m. [-aḥ G. (-aḥ+有子 -o+有子)]
अमितायुस् Amitāyus m. [-ṣas G.] 無量寿, 阿弥陀
तथागत Tathāgata m. [-asya G. ~の]
बुद्धक्षेत्र buddhakṣetra n. [-e L. ~に] 仏土, 仏世界
चित्तप्रणिधान cittapraṇidhāna n. [-am Ac. (-m+子 -ṃ+子)] [L. に対する] 誓願の心, 心願
कृ √kr (8) P. [करिष्यन्ति kariṣyanti fut. 3. pl. ; कुर्वन्ति kurvanti pres. 3. pl.] 作る, 為す
कृतवत् kṛtavat a. [過去能動分詞 < √kr ; -antaḥ m. pl. N. (-aḥ+有子 -o+有子)] 為せる
- 3 **सर्वे ते ऽविनिवर्तनीया भविष्यन्त्यनुत्तरायां सम्यक्संबोधौ**
sarve te 'vinivartanīyā bhaviṣyanty anuttarāyāṃ samyak-saṃbodhau
すべて、無上なる正等覚に対して退転しない者となり、／是諸人等、皆得不退転於阿耨多羅三藐三菩提、
- 4 **तत्र च बुद्धक्षेत्र उपपत्स्यन्त्युपपन्ना वोपपद्यन्ति वा** tatra ca buddha-kṣetra upapatsyanty upapannā
vā-upapadyanti vā かしこの仏国土に生まれるであろうし、あるいはすでに生まれ、あるいは現に生まれる
のである。／於彼国土、若已生、若今生、若当生。
तत्र tatra ad. [pron. tad の L. に相等, ここでは buddhakṣetre にかかる定冠詞的な用法]
बुद्धक्षेत्र buddhakṣetra n. [-e L. (-e+u- -a+u-)]
उपपद् upa-√pad (4) A. P. [-patsyanti fut. 3. pl. ; -padyanti pres. 3. pl. (-i+母 -y+母)]
師の許へ行く, 到達する, 生, 往生
उप upa ad. 近くへ, ~の方に
पद् √pad v. 落ちる, 落ち着く
उपपन्न upapanna a. [過去受動分詞 < upa-√pad 生ずる ; -āḥ m. pl. N. (-āḥ+有 -ā+有)]
生れた, 生, 所生, 受生

= 5 =

तस्मात्तर्हि शारिपुत्र श्राद्धैः कुलपुत्रैः कुलदुहितृभिश्च तत्र बुद्धक्षेत्रे चित्तप्रणिधिर् उत्पादयितव्यः ॥१७॥
tasmāt tarhi Śāriputra śrāddhaiḥ kulaputraiḥ kuladuhitr̥bhiś ca tatra buddhakṣetre
cittapraṇidhir utpādayitavyaḥ //17//

是故に舍利子、今信心ある善家の諸男子と善家の諸女子とは彼仏国に於て心願を發すべきなり。
Therefore, then, O Śāriputra, mental prayer is to be made for that Buddha country by faithful sons and
daughters of a family.

- 1 **तस्मात्तर्हि शारिपुत्र** tasmāt tarhi Śāriputra それゆえに、シャーリプトラよ、ここで／是故、舍利弗、
- 2 **श्राद्धैः कुलपुत्रैः कुलदुहितृभिश्च** śrāddhaiḥ kula-putraiḥ kula-duhitṛbhiś ca
ここで、信ある良家の男子たちと良家の女子たちは、／諸善男子善女人、若有信者、
श्राद्ध śrāddha a. [-aiḥ m. pl. I.] 忠実な, 信ある, 信, 有信
कुलपुत्र kulaputra m. [-aiḥ pl. I.]
कुलदुहितृ kuladuhitr̥ f. [-bhiḥ pl. I. 意味上の主語 (-ḥ+c- -ś+c-)]
- 3 **तत्र बुद्धक्षेत्रे चित्तप्रणिधिर् उत्पादयितव्यः** tatra buddha-kṣetre citta-praṇidhir utpādayitavyaḥ
かしこの仏国土に対して誓願の心を生ずべきである。／应当發願生彼国土。
चित्तप्रणिधि cittapraṇidhi n. [-iḥ N. (-ḥ+有 -r+有)] [L. に対する] 誓願の心, 念願, 心願
उत्तरादयितव्य utpādayitavya a. [未来受動分詞 < ud-√pad 生ずる ; -aḥ n. N.] 起こされるべき, 当發